

Umsögn

um tillögu til þingsályktunar um fjármálaáætlun fyrir árin 2019–2023.

Frá 1. minni hluta atvinnuveganefndar.

Fyrsti minni hluti gerir eftirfarandi athugasemdir við tillöguna:

1. minni hluti telur að sókn ríkisstjórnarinnar sé góðra gjalda verð, svo sem mótun orkustefnu og uppbygging innviða og nú er að hefjast mótun nýsköpunarstefnu. Hins vegar telur 1. minni hluti að atvinnustefnu vanti hér á landi þar sem málaflokkar eru skipulagðir og samhæfðir til að fjármunir og bjargráð nýtist sem best. Með slíkri stefnu yrði fjármunum varið til uppbyggingar á markvissan hátt gegnum helstu málaflokka og telur 1. minni hluti að án slíkrar stefnu sé hætt við tvíverknadi og að aðgerðir verði ómarkvissar og kostnaðarsamari en ella.

Þá telur 1. minni hluti brýnt að minna á að stöðugleiki í efnahagslegu tilliti er eitt af grunnildum laga um opinber fjármál. Efnahagslegur stöðugleiki er mikilvægur fyrir heimilin, fyrirtæki og hagkerfið í heild. Einn helsti vandinn hér á landi hefur verið óstöðugleiki en með auknum stöðugleika er unnt að auka framleiðni og verðmætasköpun. Undanfarin ár hefur verið lítill stöðugleiki í íslensku efnahagslífi. Hagkerfið hefur á um það bil 15 árum farið í gegnum kröftuga uppsveiflu, erfiðan samdrátt og svo aftur hraða uppsveiflu. Slíkum sveiflum fylgir óstöðugleiki í starfsumhverfi og samkeppnisstöðu fyrirtækja gagnvart erlendum keppinautum. 1. minni hluti telur brýnt að starfsskilyrði séu nokkuð fyrirsjáanleg þannig að fyrirtæki geti gert áætlanir með viðunandi vissu og fjárfest á grundvelli þeirra. Einnig þarf að ná fram auknum aga í hagstjórn.

Fyrsti minni hluti telur að á síðastliðnum áratugum hafi umfang hins opinbera vaxið mikið hér á landi og er skattheimta á íslensk fyrirtæki há í alþjóðlegum samanburði og sú næsthæsta á Nordurlöndunum. Íslensk fyrirtæki greiddu um 100 milljarða kr. í tryggingagjald árið 2015 og er reiknað með að það skili svipaðri fjárhæð í ár. Tryggingagjald leggst á launakostnað fyrirtækja og það kemur verst niður á fyrirtækjum þar sem laun og launatengd gjöld eru stór hluti kostnaðar eins og í hugverkaiðnaði. Ef gjaldið er hátt dregur það úr getu fyrirtækja til að ráða fleiri starfsmenn og veikir samkeppnishæfni þeirra gagnvart erlendum fyrirtækjum. Það veldur vonbrigðum að ekki sé gert ráð fyrir meiri lækkun á tryggingagjaldinu en sem nemur hálfu prósentu.

Jafnframt bendir 1. minni hluti á að leggja þarf aukna áherslu á iðn- og verknám annars vegar og tækni- og raungreinánám hins vegar. Því er aukinni áherslu á háskólastigið fagnað. Brýnt er að hvetja til iðn- og verknáms en til þess þarf m. a. viðhorfsbreytingu.

Fyrsti minni hluti telur fjárveitingar til samgöngumála hafa verið of lágar undanfarin ár og telur að stóráttak þurfi til að bæta úr því. Það sem ríkisstjórnin kallar stóráttak í samgöngumálum í tillögu sinni ber að mati 1. minni hluta ekki nafn með rentu enda virðist nafngiftin aðeins koma til af því að á árinu 2019 bætast við árleg framlög til þriggja ára upp á 5,5 milljarða kr. en þessi þrjú ár nær hlutfall samgönguframkvæmda ekki langtímameðaltali. Mjög aukið fjármagn þarf til að sinna nauðsynlegu viðhaldi og bendir 1. minni hluti á að það skýtur skökku við að vísa til sjálfbærni í fjármálaáætlun á sama tíma og skuldásöfnun vegna

ófullnægjandi viðhalds og fjárfestinga í vegakerfinu er svo mikil sem raunin er. 1. minni hluti telur að ef rétt er haldið á spilum geti mikil arðsemi hlotist af fjárfestingum í samgöngum.

Fyrsti minni hluti fagnar því að fella eigi brott hámarksstuðningur á endurgreiðslu rannsóknar- og þróunarkostnaðar fyrir rekstrarárið 2019. Víða erlendis er leitast við að örva nýsköpun með skattalegum hvötum og verður að telja að slíkir hvatar hafi sannað gildi sitt hér á landi. 1. minni hluti bendir á að nýsköpun á sér stað bæði í starfsemi frumkvöðlafyrirtækja sem og í rótgrónari fyrirtækjum en með nýsköpun er hugmyndum breytt í verðmæti og forskot skapast í samkeppni bæði innan lands og utan. Mikil samkeppni ríkir um nýsköpun og frumkvöðlastarfsemi og verður Ísland að mati 1. minni hluta að vera eftirsóknarvert til búsetu og atvinnurekstrar.

Alþingi, 21. maí 2018
Sigurður Páll Jónsson